

15
Փարս

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փարս

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ . գաւառական քաղաքացիներէն ծախքը մեր վրայ է : Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժաւ նորոգ ալ կը ցուցնուին :

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ համակ պետք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Ռիգա փառա խան Թ. 14 : Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր : Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրուշ է . աւելի անգամի համար սակարկութեան կը լլայ :

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԶԱՅՆ ԳԱՒԱՌՆԵՐԻՆ

(Շար. երէկուան թուէն)

Երբ Երուսաղիմայ Պատրիարքն ալ 36 հազար ոսկեայ պարտուց տակ թողլով վանքը՝ եկած է Երուսաղիմատան մէջ բանտարկուիլ. 36 հազար ոսկի ժողովուրդ համար այն ազգէն որ այսօր 36 փարայ տալու փոյթը կը կար չունի . երբ քարոզիչն իւր թաղին մէջ անօթի եւ թաղային կուսակցութեանց նախանձուն խաղաղիկ, չուարած կեցած է, հացը թէ թաղային կուսակցութեան մտած է. զի Պոլսոյ մէջ բարձրաստիճան արքեպիսկոպոսն ալ յետին վարդապետին հետ 200 դահեկան հազիւ ամսական մ'ունի . երբ վարդապետը ինքը սնուցանող վանքէն արքեպիսկոպոսն ալ կամ դասաւիթ եղած, դիմած է Պոլս, այս կամ այն թաղին մէջ բարեպաշտ մեծատունի մը դիմաց, վանքէն կամ իւր ճարտիկութեամբ դիմած մի քանի ոսկիներ նորա քով աւանդ կամ գրաւ թողլով՝ կամ եթէ անարժան է նորա շնորհաւորող զգացումները շոյելով շնորհով կը յաջողի եկեղեցւոյ մէջ սենեակ մը, կամ թաղին դպրոցին մէջ ուսուցչական պաշտօն մը կը ստանայ . եւ այսպէս կը լինի աւելորդ նոր բեռ մը կամ գոտիութեան խնձոր մը կամ փուշը դառնալի մը թաղին ու դպրոցին մէջ, կամ եկեղեցւոյն, ու եկեղեցականաց մէջ մինչդեռ Հայաստանի գաւառներ բանիւրուն վարդապետաց սովը կը քաշեն . իսկ Պոլսի մէջ թափառիկ, գաւառականաց վարդապետներ լինեն, որք երբեմն ազգական կամ մասնաւոր տուն վարձելու կարողութիւն չունենալով, եթէ ունենան ալ՝ վարժուած լինելով մանկութենէ նահապետական եւ բարեպաշտ վանքերու մէջ ձրի ուտել իմեւ . Ազգն ալ չունենալով նոցա յարմար մի հիւրանոց, կատարուին աստ անդ «սլիք սլիք» երբեմն հագուած չըլած, երբեմն ալ թափած թափ-թփուած ասոր անոր տունը յաճախել, մինչև դայ ետևնուն գայթակղանաց ըստ ուերը եւ իրենք ընեն իրենց կրօնական պաշտօնին հետ, ռամկին կամ հասարակական քրթմնշանաց նիւթ եւ ծաղուն խաղաղիկ, երբ առաջնորդներ՝ որք իրաւի կամ անիրաւի իրենց թեմերէն հալածեալ պաշտօնանկ եղած, վտարեալ Պոլս,

թողլով գաւառներն անգլուխ եւ իրենց միամիտ հօտ պատրաստ որս պապական եւ բողոքական դոմանազներու զայլերու բերան, երբ քահանան տգէտ, ապիկար, աղքատ իւր ծուխեր կը թողու անխնամ, ընտանեկան գոտիութիւններ չէ կարող խաղաղել, եւ ամուսնաթողութեանց առաջին առնուլ չկարենալով, Ազգու-թեան շինուածքին միակ հիմն եղող դոմութիւնները կը թողու որ լսին քայքայուին, փլչին : Երբ վարժապետը՝ իւր ապերախտ պաշտօնին երեսէն լքեալ կը լքանէ դասն ու դասարան . օրն ի բուն գիշերն ի բուն տղի լոյս, հոգւոյ, սրտի, մտքի մաշուք կը թափէ, եւ յետին մուրացիկին պէս կը դատապարտուի ձեռքը երկնցնել երբեմն իւր տգէտ Հոգաբարձուին կամ խեղճ Տնօրէնին՝ որ շնորհ ընէ իւր ամսական, այն ալ կոտոր բրդուծ . թէ եւ բացառութիւն են այն Պատ. հոգաբարձութիւնը եւ պատուական անօրէնութիւնը, որք կը յարգեն իրենց ուսուցիչներ եւ նոցա նիւթական ու բարոյական պէտքեր իրենցին նման կը հոգան : Երբ դրագէտ իւր գրքեր ու գրածներ կը տեսնէ ընթերցանութեան հրապարակին վրայ՝ ումպէտ քուրջներու նման նետուած, կոպտուի իւր գրչին իւր, կը շիջանի լոյսն իւր հոգւոյն, բոցն իւր սրտին մէջ, կը խորտակի գրչին ձեռաց մէջ . քանի որ կը տեսնէ թէ յետին «բէնչալէրին» կամ մշակին բրիչն աւելի երախտիք կը վայելէ եւ կը գոհացնէ իւր գործաւոր, երբ խմբագիր կը տեսնէ իւր թերթին անքաղաքի, եւ փոխանակ հասարակաց ընթերցմամբ սպառելու, կը պարտաւորի իւր գիղուած թերթեր հօխայներով նւազարաւածաւին ծախելու . երբ Հոգաբարձուն շատ անգամ դպրոցէ եւ դպրոցական հմտութենէ իսպառ զուրկ կը վարէ վարժարանն ու վարժապետն, ինչպէս կը վարէ խանութը ու անոր չըրախը կամ խաղիւս, իւր գործատունն ու անոր կամ իւր տան սպասաւորներ : Երբ երեսփոխանը կէս տարին անգամ մը երբ կաթողիկոս մը կամ եպիսկոպոս մը ըմբոստանայ կամ Պատրիարք մը հրաժարի, այն ատեն իւր պարտուց եւ պաշտօնին նախանձայնութիւնը կը ցնեն . երբ թաղական մը իւր թաղին մէջ ծագած անհամաձայնութիւններն անկարող կը լինի կարգադրել : Երբ այսպէս Ազգի մը կեանքը, ժողովուրդի մը ճակատագիրն իրենց

ձեռքին մէջ ունող պաշտօնական բոլոր դատակարգերէն ամենքն ալ վհատեալ, զուրկ ամեն նպաստաւոր պայմաններէ : Երբ այսպէս Ազգին քաղաքակրթութեան կենսավայրերը վանք, եկեղեցի, դպրոց երեսի վրայ անխնամ մնացած, ինչ կըրնանք սպասել : Եւ երբ Պոլս ուրկէ աւան ինչ կսպասենք, իւր այս տարրական պարտուց ու պաշտամանց մէջ յետնեալ, անտարբեր, մենք գաւառացիքս ինչ վիճակ կարող ենք ունենալ : Մենք որ սովորած ենք, տմեն ինչ կեդրոնին աջքով տեսնել, անոր ձեռքով գործել, անոր ոտքովը քալել, անոր մտքովը խորհիլ, անոր սրտովը զգալ, վերջապէս ամեն ինչ կեդրոնով եւ առանց կեդրոնի ոչ ինչ : Ո՞վ այնտի նպաստէ այս ազգին . մեր գաւառներու մէջ կը վիտան պապական եւ բողոքական առաքեալներ, ուր դպրոց չկայ կամ անկարգ է, հոյակապ դպրոցներ կը կանգնեն . ուր եկեղեցի չկայ կամ անխնամ է, ժողովարաններ կը կանգնեն : Ափերով ոսկի կը տեղան բողոքական եւ պապական գաղափարներ տարածելու համար : Խեղճ հայը երբ կը տեսնէ թէ դպրոց չունի, եւ եթէ ունի ալ անկարգ է, իւր դաւակին գէթ կը թողնուի մը տուած լինելու համար կը պարտաւորի Ազգաւորաց դպրոցն յղել իւր դաւակ : Երբ կը տեսնենք թէ եկեղեցի ունինք, եւ քարոզիչ չկայ, կը պարտաւորենք մենք մեր տիկիներ, եղբայրեր ու քոյրեր պապական եւ բողոքական քարոզիչներ մը տիկ ընելու . զի մարդուն հոգին միշտ կրօնական բարձրագոյն ճշմարտութեանց ծարաւի, Աստուածային բանը ըմպելու պապակը բուժել կը կարգուի : Հայ մը կը բանտարկուի տարապարտուց, կը զրպարտուի, բանտը կը լցայ, դատի կը մատնուի, կը կողոպտուի, կը պաշտնաւորի, կը լլկուի . չկայ առաջնորդ, չկայ Ազգային պաշտպան, որ բանտարկեալին, հարստահարեալին թէ թիկունք կտնջնի . կը գիւմեն Բագերայի մը, Միսիօնարի մը . նոքա ալ իրենց գաւառական հիւպատոսաց միջնորդութեամբ կը յաջողին պաշտպանել, եւ այդ պաշտպանութեան երեւոյթն եւ յոյս՝ որ գաւառացւոց քաղաքական ապահովութենէ զուրկ վիճակին մի կարեւոր դարձան է, մագնիսի պէս կը համակրենց Ազգային ամեն տեսակ պաշտպանութենէ զուրկ գաւառացին որ դունդագունդ դիմէ առ Ազգաւոր պաշտ-

պանս և նոցա վաղի. քի սորա (Աղան-
դաւոր պաշտօնեայք) ոչ միայն իրենց
դպրոցաց և կրօնական հաստատութեանց
մէջ ուսմամբ և քարոզներով կը շոյեն, կը
մխիթարեն ձրիաբար խեղճ գաւառացիին,
այլ և շատ անգամ իբրեւ սեղանաւոր (սա-
րաֆ) նիւթական փոխատուութիւններ
կընեն, գործ կը ճարեն նոցա. ոչ միայն
իբրեւ փաստաբան ձրիաբար նոցա գատեր
կը պաշտպանեն տեղական դատարանաց
մէջ, այլ նոյն իսկ իբրեւ բժիշկ ձրի կը
դարմանեն հիւանդներ, ձրի կը մատա-
կաբարեն դեղեր և իրենց բոլոր վարմանց
մէջ այնպիսի մարդասիրական կերպ մը,
այնպիսի քաջալերիչ ընթացք մը կը գոր-
ծածեն և այնպիսի յուսահատական խոս-
տումներ կը շուային, որով դիւրախաբ
գաւառացիին իսկոյն կը տրամադրուի հա-
ւատալ թէ՛ բարի Բաթերային կամ մար-
դասէր Միսիօնարին շնորհիւ անմիջապէս
նոր ոսկեգարու քաղաքացիին պիտի լինի
և Աւետեաց երկիրը պիտի հասնի, կամ
տրդէն իսկ հասած է:

(Մնացածը վաղը)

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՅԱՐԵԻԵԼԵԱՆ-ՐՈՒՄԵԼԻԷ

Փրկիպէ 4 յունիս 1882

Ազգային Սահմանադրութեան տարե-
դարձը այս երկրորդ անգամ մեծ չքե-
ղութեամբ կատարուեցաւ մայիս 30 կիւ-
րակէ օրը կանխաւ պատրաստեալ հան-
դիսավայրի մը մէջ: Քաղաքիս հասարա-
կութիւնը որ սոյն ազգային հանդիսին
կարևորութեանը խելամուտ եղած էր,
աջակից եղաւ Սահմ. տարեդարձի կար-
գադիր մասնախմբին, առ ոտն կոխելով
Թաղ. խորհրդոյ յարուցած խոչընդոտնե-
րը. Թաղ. խորհրդոյ կըսեմ, որ ոչ մի-
այն պնդեց թէ ազգային հանդէս մը չէ
այս տօնը, այլ նաև ձեռնարկեց պաշտօ-
նական կերպիւ խափան լինել և իբր թէ
միայն քանի մը երիտասարդներու կող-
մանէ պատրաստեալ հացկերոյթ մը, գը-
րել ներքէն գործոց տնօրէն Պ. Խրիս-
թովիչի: Ըստ երևում ինքզինքը պատաս-
խանատու չէր ուզեր համարիլ այն պա-
կասութեանց՝ որոնք կրնային տեղի ու-
նենալ այսպիսի առթի մէջ. աղմուկը
մեծ եղաւ, բոլոր հասարակութեան միտ-
քը գրգռեցաւ, վասն զի Ազգը կը մատ-

նուէր պաշտօնական կերպիւ. քանի մը
պատուաւոր անձինք միացան և ստիպե-
ցին Թաղ. խորհրդոյ անդամները խա-
փան չլինել սոյն հանդիսին կատարմանը:
Հնազանդեցաւ Վարչութիւնը, այլ իւր
բացակայութիւնը յայտնի նշան մ'էր թէ
յակամայից բռնադատեալ ժողովրդեան
ձայնը յարգած էր:

Այսպէս ահա կատարուեցաւ սոյն ազ-
գային հանդէսը՝ որ ուրիշ հայաբնակ
քաղաքի մը մէջ այսչափ աղմկի պատճառ
եղած չէ երբէք:

Կիրակէ առաւօտ (մայիս 30) հան-
դիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ
Ս. եկեղեցւոյ մէջ, ուր ներկայ էին քա-
ղաքացեան, միայն ժողովոյ անդամ-
ներէն մի քանին և այլ օտարազգի հրա-
ւերեալք. յետ աւաւտման Ս. եկեղեցւոյ
ամբողջ բազմութիւնը զարդարեալ կա-
մարի տակ խռնեալ անհամբեր զինուո-
րական նուագածուաց խմբին սպասեց
ժամ մը, ըստ որում թշնամի անձինք՝
որք Թաղ. խորհրդոյ Ատենապետին խիստ
մերձաւոր ազգականներն էին, թիւր տե-
ղեկութիւններ տուած էին նուագածուաց
հրամանատարին: Վերջապէս հասան նը-
ւագածուք և հանդիսականք և առաջ-
նորդեցան ի հանդիսավայրն, ուր 120
անձանց համար սեղան մը պատրաստը-
ւած էր: Ճաշու առան Գեր. Տաճատ Ծ.
վարդապետ հայերէն և գաղղիական
լեզուաւ բաժակ առաջարկեց. նոյնը
կրկնեցին հրաւիրեալներէն մի քանին
գաղղիական և պուլկար լեզուաւ:

Յետ ճաշու, երբ հրաւիրեալք կաճա-
պարէին մեկնել, Պ. կարապետ Վարդա-
պարտեան եռանդոտ պատանին՝ որ քա-
ղաքիս երեսելի ընտանիքի մը կը վերա-
բերի, հակիրճ բայց ազգու ատենախո-
սութիւն մ'ըրաւ, Հրաւիրեալք գոհ մեկ-
նեցան, ցաւելով միայն որ համայն հա-
սարակութիւնը այսպիսի հանդիսի մը
ներկայ եղած ատեն, վաղածանօթ Հայ
հարուստ ընտանիքներէն և ոչ մէկը ներ-
կայ էր:

Պուլկար պարերգն սկսուած էր և
վարժարանի մանկունք մերթ ընդ մերթ
կը նուագէին, երբ վարժարանիս Պուլ-
կար դասատուն բեմը ելաւ: Պախարա-
կեց ազգայնոց ընթացքը, որ մեր հան-

դիսին մասնակցած չէին, գովեց հան-
դիսականաց ջանքը և յորդոր կարգաց
միանալ և սիրել զիրեար: Անոր յաջոր-
դեց Պ. Գաբրիէլ Թօքաթլեան՝ որ Սահ-
մանադրութեան օգտակար ծառայու-
թեանցը վերայ ատենախօսելով, շնոր-
հակալութիւն յայտնեց Պուլկար ազգին՝
որ մեր ազգային հանդիսին ներկայ գըտ-
նաւելու հաճած էին: Պարերգն շարու-
նակեց մինչև երեկոյ և հանդիսականք
նուագածուաց ընկերակցութեամբ կըր-
կին մինչև եկեղեցի առաջնորդեցան ա-
մենախիստ կարգապահութեամբ:

Չեմք մոռնար աստ մեր խորին շնոր-
հակալութիւնը յայտնել կարգադիր մաս-
նախմբին իւրաքանչիւր անդամոց, որք
անձնօրհարաբար աշխատեցան սոյն հան-
դէսը աւելի չքեղ ընելու. և մանաւանդ
մասնախմբին Ատենապետ Տիար Կարա-
պետ Յարութիւնեան բնիկ ազգայինը
արժանի է ազգին շնորհակալեաց. ըստ
որում «խղճի և քաղաքավարական աղ-
նածութեան» պատճառաւ, կարգադիր
մասնախմբին ատենապետութենէն հրա-
ժարող անձին նման գէթ չվարուելով,
արդեամբ ցցուց թէ հայու սիրտ և հա-
յու արիւն կը կրէ:

ՆԵՐՔԻՆ

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Եգիպտական խնդիրը նոր կեր-
պարան մ'առնուլ սկսաւ: Խորտիլին և
ազգային կուսակցութեան մէջ հաշտու-
թեան փորձ մ'եղաւ, ազգային կուսակ-
ցութիւնը Արապի փաշային կը հնազան-
դի:

Եգիպտոսի մէջ նոր պաշտօնէութիւն
մը կազմուեցաւ ընդ նախագահութեամբ
Րադիպ փաշայի:

Երբ քանի մը շարաթ առաջ Սըր Մա-
լէթ և Պ. Սիէնքէվիչ Գաղղիոյ և Անդ-
ղիոյ կողմանէ վերջնագիր մը յանձնեցին
Խորտիլին, հետեւեալ չորս առաջարկու-
թիւնը կընէին.

Խորտիլին իշխանութեան պահպանու-
թիւնը.

Արապի փաշային Եգիպտոսէն աքսոր-
ուիլը առանց աստիճանադուրկ ըլլալու:

— Բնաւ. Բրիտանեայ եմ հայր իմ,
և եթէ սրտիս մէջ ստուծեան ստուերը
կայ, եթէ կը յուսամ որ նա պիտի ապ-
րի և եթէ այս նպատակաւ կաշխատիմ,
Աստուած յաւիտենական դատապարտու-
թեամբ թող պատժէ զիս:

— Ոչ, ոչ, բան մը չեմ կարող խոս-
տանալ, ըսաւ ժողովրդապետը որուն
մտքէն այսպիսի անխոհմտութեան մը
բաղմաթիւ և մեծամեծ վտանգները
կանցնէին այս պահուս:

— Մտիկ ըրէք հայր իմ, ըսաւ ասպե-
տը խորին ցաւով լցուած, ես ձեզի իբր
հնազանդ որդի խօսեցայ. բնաւ դառն
խօսք մը բնաւ սպառնալիք մը իմ բեր-
նէս չելաւ. սակայն գլուխս կը բորբո-
քի, տենդը արիւնս կայրէ, յուսա-
հատութիւնը սիրտս կը կրծէ, և վերջա-
պէս զինեալ եմ. կը տեսնէք, ահա ասիկ
դաշոյնս:

Եւ երկուստեք իւր կուրծքէն փայլուն

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ
ԱՍՊԵՏԸ

ԽԷ

ՔԱՀԱՆԱՆ ԵՒ ԴԱՀԻՃԸ

(Շաբ. տես թիւ 1040)

— Մի մերժէք հայր իմ, կրկնեց աս-
պետը, մտիկ ըրէք. ձեզի վերաբար մը
պէտք է. զիս տարէք մէկտեղ:

— Ոչ, ոչ, ըսաւ քահանան, ատիկա
պարտազանցութիւն է. ես Սահմանադ-
րութեան վրայ երդում ըրած եմ, եր-
դում սրտիս խորէն, հոգւովս և խղճովս:
Դատապարտեալ կինը յանցաւոր թագու-
հի մ'է. յանձն կառնում մեռնիլ եթէ իմ
մահս դարացուցս օգտակար կրնայ ըլլալ.
Բայց չեմ ուզեր պարտազանց գտնուիլ:

— Բայց երբ ձեզի կըսեմ և կը կըրկ-
նեմ, երբ ձեզի երդում կընեմ թէ թա-

դուհին վախցնել չեմ ուզեր, պօռաց
ասպետը, բերէք Աւետարանը, խաչիւն-
թիւնը, պատրաստ եմ երդնուլ թէ բան-
աղ երթալու նպատակը թագուհին մահ-
ուելէ փախցնել չէ:

— Ուրեմն ինչ է ուզածդ, հարցուց
ծերունին նորա յուսահատական լեզուէն
բոլորովին զգածեալ:

— Մտիկ ըրէք, ըսաւ ասպետը որոյ
հոգին կարծես իւր շրթանց վրայէն ճամ-
բայ մը գտնել կերեւէր. նա իմ բարերա-
րոս եղաւ. իմ վրայ մասնաւոր սէր ունի.
Իւր վերջին վարկենին զիս տեսնելը մեծ
մխիթարութիւն պիտի ըլլայ իրեն հա-
մար:

— Այսքան է ուզածնիդ, հարցուց
քահանան այս անգամադրելի բարբառէն
կակղցած:

— Այո, այսքան:

— Թագուհին աղատել փորձելու հա-
մար բնաւ դաւադրութիւն մը չունիք:

Արապի փաշային երկու գլխաւոր կուստ կից՝ Յէհիւի և Ապտ-էլ-Լալ փաշաներու ներսերը շրջաւորը :

Անկրօ-գաղղիական քոնթրոլին պահպանութիւնը :

Այս առաջարկութիւնները այժմ բաւականութեամբ են : Արապի փաշա ոչ միայն աքսորուած չէ այլև խորհրդին, Տէրվիշ փաշային և հիւպատոսներուն հաւանութեամբ պաշտօնին մէջ վերահաստատուեալ է : Գահիրէի մէջ այժմ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ ներկայացուցիչները մեծ դեր կը խաղան : Վասն զի նոքա են որ բանակցութեանց գլուխ կանգնած են :

Առաջանալով ժողովին նախագահ Սուլթան փաշա Աղէքսանդրիոյ դէպքէն առաջ խորհուրդ տուած էր խորհրդին որ պաշտօնէութիւնը փոխէ : Խորհրդի ալ պայման դրած էր որ Արապի փաշա պաշտօնէութեան մէջ չը գտնուի :

Իսկ այսօր խորհրդը Արապի փաշայի պաշտօնի մէջ մնալուն հաւանութիւն տուեալ է, անկէ երաշխաւորութիւն առնելով : Բարիպ փաշա թէ խորհրդին անձնուէր և թէ ժողովրդեան համակրութիւնը վայելող անձ մ'է : Սախա և Իսմայիլ փաշաներու օրով Գանձուց պաշտօնէութիւնը վարած է, շատ ծեր է, գրեթէ 70 տարեկան, սակայն մտքով կորովի է, ծագումաբ յոյն է : Ուսկայն մանուկ եղած ատեն գերի բռնուելով Եգիպտոս տարուեալ և մահմէտականութիւնն ընդունեալ է :

Եգիպտոսի աւագանւոյ ժողովը ի մօտոյ պիտի գումարի սահմանադրութեան համահասարկ կանոնադրութիւն մը պատրաստելու համար :

Գաղղիա և Անգլիա բոլորքով մը առաջարկեալ են տեղութեանց, Եգիպտոսի աքսորութիւնը յարգելու և ընդհանուր հաւանութեամբ գործելու նպատակաւ :

— Խորհրդին էքսպրէս լրագիրը կըսէ թէ Եգիպտական խնդիրը նորէն կըսկսի բարեփոխ : Արապի փաշա կատարեալ հրապարակութիւն կը խոստանայ նոր նախարարութեան, որոյ անդամ է ինքն ալ : Խորհրդը կրնայ իւր նոր ընտրած պաշտօնէից վրայ վստահիլ և իւր գահին վրայ մնալը բաւական երաշխիք մ'է տեղւոյն

և սուր դանակ մը հանեց որ նորա գող-դողադին ձեռաց մէջ կը վայլատակէր :

Ժողովրդապետը ետ ետ քաշուեցաւ :

— Մի՛ վախճա, ըսաւ ասպետը տըխուր ժպիտով մը : Ուրիշներ ձեր խոստումին հաւատարիմ ըլլալը գիտնալով, ձեր սոսկումէն երդում մը կը կորզեն : Բայց ես աղաչեցի զձեզ և դարձեալ կաղաչեմ ձեռքերս իրար կցելով : Թոյլ տուէ՛ք որ վայրկեան մը միայն զանկա տեսնեմ, և իբր երաշխաւորութիւն ահաւասիկ :

Եւ գրպանէն տոմսակ մը հանելով հայր ժիրարի տուաւ : քահանան բացաւ և հետեւեալը կարդաց :

« Ես Ռընէ, Կարմիր Տան ասպետը կը յայտարարեմ յանուն Աստուծոյ և պատւոյս, թէ Սէն-Լանտրիի քահանային մահուան սպառնալիք ընելով, հակառակ նորա մերժման և աղաչանաց ստիպեցի զինքը որ բանտը տանի զիս : որոյ ի հաստատութիւն կատարագրեմ Կարմիր Տուն » :

Եւրոպացւոց, որոնք այլ ևս ապահով ըլլալով, կրնան գործով զբաղիլ : Առայժմ հարկ չմնար Օսմանեան զօրք շրջաւորելու յեգիպտոս :

— Անուղղակի տրոյ վարչութիւնը 50,000 ոսկի կորուսեալ է այս ամիս եգիպտական խառնակութեանց երեսէն, վասն զի Եգիպտոս շրջաւորելու ծխախոտները ետ մնացեր են :

— Պար կըսէ թէ Եգիպտոսէն առնուած գոհացուցիչ լուրերուն վրայ Դազի Մուխթար փաշայի այս առաջարկութիւնը յետաձգուեցաւ : արտաքին գործոց նախարարը Եգիպտոսի խաղաղիւրդ դեպքանաց ծանուցանելով, անոնց աջակցութեան մասին գոհութիւն յայտնեալ է :

— Դեսպանները շաբաթ օր իտալիոյ դեսպանատունը ժողովեցան : Երէկ ալ Անգլիոյ դեսպանատունը գումարեցան Եգիպտական խնդրոյն վրայ խորհրդակցելու համար :

— Իսթըրն իւր երէկուան մէկ սխալը այսօր կուղղէ, ըսելով թէ Պ. Ջարիֆի ըրած փոխառութիւնը 5000 ոսկի է միայն :

— Ալլահվէրտի էֆէնտիի դիակը պատուելու պաշտօն ունեցող բժիշկները ուր բաթ օր վերստին գումարեցան իրենց տեղեկագիրը պատրաստելու համար :

Սրբունի բժշկական գալոնէն ալ երկու դասատու կանչել որոշուեցաւ վիճաբանութեան մասնակցելու համար :

— Անգլիական լրագիրները կը գրեն թէ մայրաքաղաքիս Ալեքսանդրիոյ հրահրեցան Գալիս պարոնը Բ. Դրան հետ բանակցութեան սկսած է Հէրսէք-Պօսնան բոլորովին Աւստրիոյ յանձնուելու համար :

Պ. Գալլէյ ի մօտոյ Պօսնա պիտի երթայ քանի մը բարենորոգումներ մտցնելու համար երկրին մէջ :

ՀԵՌԱԳԻՐ

Պէրլին 18 յունիս

Պաշտօնական տկուսներու մէջ կը խօսուի այսօր թէ Գաղղիա և Անգլիա տեղութեանց առաջարկեալ են ամսօր 22 ին դեսպանաթոշակ գումարել Կ. Պօլսոյ

— Լաւ, ըսաւ քահանան, բայց պէտք է նորէն երդնուք որ անխոհմտութեան գործ մը չպիտի ընէք : միայն իմ կեանքս ազատելու վրայ չէ խնդիրը, այլ ձերն ալ պէտք է երաշխաւորել :

— Օհ, ասոր վրայ չմտածեմք, ըսաւ ասպետը : դուք կը հաւանիք :

— Լաւ, քանի որ կը խնդրէք : Վարը ինծի պիտի սպասէք, և երբ թագուհին անցնի զայն պիտի տեսնէք :

Ասպետը ծերունոյն ձեռքը սխմեց և խաչելութեան նման չափազանց եռանդով ու յարգանքով համբուրեց :

— Ոհ, մըմնջեց ասպետը, թերեւ իր բնական հիմունքի նա և գահին ձեռքը չը դաշի անոր :

ԽՈՐԴ

ԿԱՌՈՒՄ

Կարմիր տան ասպետը Սէն-Լանտրիի քահանային հրաման առնելէ վերջը, կի-

մէջ Եգիպտական խնդրոյն վրայ խորհրդադակցելու համար Գերմանիա, սոյն առաջարկն անմիջապէս ընդունեալ է : հեռագիրներէն կը հասկցուի թէ Հռոմէայի, Վիեննայի և Ս. Փէթրսպուրկի կառավարութիւնը ալ ի մօտոյ պիտի ընդունին զայն :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վագըթ այս առաւօտ իւր քաղաքական տեսութեան մէջ Եգիպտական խնդիրը խիստ լաւ վիճակի մէջ կը ցուցնէ և կըսէ թէ Աղէքսանդրիոյ միջադէպը եթէ վրայ հասած չըլլար, մինչև հիմա ամեն բան լմնցած էր : Աղէքսանդրիոյ արկածը խիստ անշան կռուէ մ'առաջ եկած է, Մալթացի մը արար իշաւարի մը մը հետ կռուած ատեն, շատ մը մարդիկ կռուոյն միջամտեալ և Քէֆալօնիացի ու Գորփուցի թոյներ իրենց տուներէն ատրճանակ պարպելով, արաբաց ցասումը չարժեք են : Եթէ հիւպատոսները տունէն դուրս չելնէին, բնաւ իրենց թշնամանք մը չպիտի ըլլայ եղեր :

— Ինչպէ՞ս երէկ գրած էինք, տէրուս թեանց դեսպանները Անգլիոյ դեսպանատունը ժողով ըրին և հոն ճաշեցին : յետոյ Բ. Դուռը երթալով Արտաքին գործոց պաշտօնէին ինչ ինչ յայտարարութիւններ ըրին :

— Շաբաթ օր 200 հոգի Աղէքսանդրիայէն Ձմիւռնիա դացեր են : տեղական վարչութիւնը անցագիր չունենալուն համար զանոնք ընդունիլ չէ ուզեր : սակայն ասոնք Աղէքսանդրիոյ դէպքը յիշեցնելով հասկցուցեր են թէ անցագիր առնելու ժամանակ չեն կրցեր ունենալ :

— Հօպարթ փաշա Սթանտարի մէջ յօդուած մը կը հրատարակէ Եգիպտոսի խնդրոյն վրայ, յորում Անգլիոյ արդի նախարարութիւնը չարաչար կը կըշտամբէ Օսմանեան պետութեան հետ դաշնակցած չըլլալուն համար : և կը յաւելու թէ, Անգլիա եթէ Եգիպտոսի մէջ Օսմանեան պետութեան նպաստէ, բոլոր մահմէտականաց համակրութիւնը պիտի վայելէ :

սարաց սենեակ մը մտաւ զոր կը կարծէր թէ քահանային հագուելու սենեակն է :

Հոն անմիջապէս իւր մօրուսը և ընչացքը ածիլեց, ասպետը այն ատեն միայն տեսաւ իւր դէմքին դեղնութիւնը որ ահաւոր էր :

Սակայն հանդարտութիւն ձեացուց, իրեն այնպէս կուգար թէ մօրուսին և ընչացքին ածիլուելովն բերդին մէջ չէր կրնար ճանչցուիլ :

Գահանային ետեւէն գնաց : զոր ասպետին հեռանալու ատեն երկու պաշտօնակալ վնասուելու եկած էին : Կարմիր-Տուն, ամեն կասկած փառատող յանդգնութեամբ և տենդային բորբոքմամբ պալատին բակը նայող վանդակապատէն ներս մտաւ :

Հայր ժիրարի պէս սև հագուստ մը հագած էր, վասն զի կղերական հագուստը ջնջուած էր :

(Շարունակել)

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂԱՐԱՆ Պ. ԵՒ Հ.

ՔՐԻՏԻԿԱԿԱՆ ԵՂՈՐԴ

Երկար ժամանակ է լինում, որ հեղափոխական թեման եւ գեղադրութեան զբաղեցումը հասարակութիւնը դժգոհութեամբ համար անքննադատելի է կոչելով ինչպէս ինքնապաշտօնական, այնպէս մեր յատուարած յաճախորդաց եւ բոլոր հասարակութեանն Այս անգամ ալ, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւնը մ'ըլլալու համար դեռ արան մը բանալու փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ եղող մեր Պօլսոյ Եկեղեցի-ճամբի թիւ 20 միջերանոցէն զատնոյնպէս Կ. Պօլսոյ Կամուրջին գիմացը 71 թիւ «Պ. եւ Հ. Բիւրահեան եղբ.» անուամբ գեղարան եւ միջերանոց (տէքստիլ) մ'ալ բացած եմք, ուր Թրանսայի, Անգլիոյ եւ Գերմանիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան գեղերը, մեծ խնամով շինուած, եւ ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին եւ աժան դնով կը ծախուին: Ասոնցմէ զատ, ամեն ատեն գործածուած զանազան տեսակ գինի, ագիւր ձկան իւղ քօնեաք եւ ուրիշ ըմպելիք միշտ կը գտնուի, ինչպէս նաեւ ամեն տեսակ գործիքներ:

Եկած գեղադրք իսկոյն թարմ գեղերով, աժան գնով եւ մեծ խնամով կը պատրաստուին: Ասոնցմէ զատ, գեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ ու բոլորած ըլլալով, հիւանդութեան մը համար բժիշկի հետ խորհրդակցելու ընդոյն անձինք, մեր գեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն: Նոյնպէս մինչեւ ցարդ կառքով սլուող եւ իրենց ճարտարութեամբ ամենուն ծանօթ եղող հոշակաւոր ատամնաբոյժ Պ. Կրէկուար Զամի եւ Ծոքա եղբարք եւս, մեր գեղարանին վրայ մեր կողմանէ իրենց վարձուած սենեկին մէջ ամեն օր կը գտնուին:

Դարձեալ հոշակաւոր բժիշկ Մեծ. Տօթք. Արապեան ալ որ իւր ճարտարութեամբ աւանդուն ծանօթ եղած է, ամեն կերպով օր ժամը և էն մինչեւ 8 իրեն ներկայացող հիւանդները պիտի բարեհաճի ձրի նայելու. դարձեալ միւս օրերն ալ առաւօտեան ժամը 5էն մինչեւ 8 մեր գեղարանը գտնուիլը յարգոյ հասարակութեան իմաց կուտանք:

ՊԱՐՈՆԸ, ՏԻԿԵՆԸ ԵՒ ՊԵՊԵՐԸ
ՀԵՂԵՆԱԿ
ԿԻՒՍԹՈՎ-ՏՐՈՂ
Հարիւր հինգերորդ տարադրութեան
Ե. ԱՐՄԱՒԻՐ

Այս սքանչելի գործը որ իւր հրահանգիչ եւ զբօսեցուցիչ վէպ մէկ հատիկ է իւր տեսակին մէջ եւ հարիւր հինգ անգամ տարադրուած ըլլալու օրինակներով, թերթ առ թերթ պիտի հրատարակուի, արագ սրտով: Արդիւ գործը 20 թերթէ պիտի բաղկանայ. մէն մի թերթ 1 զրուշ իսկ հրատարակութեան աւարտումէն վերջը ամբողջ գիրքը պիտի վաճառուի 30 զրուշ:

Կեղ. անատեղին է Զարդարեան տարարան: Կը ծախուի նաեւ կամուրջին գիմացը Սուրբ Պօղոս աղային քով, ամեն հայ գրաւաճառաց խանութները եւ Ղալաթիա Մանուկտէ փողոց 80-ին գրաւաճառ Տէքաթիա եղբարք քով:

مسافرخانه عوي
HOTEL INTERNATIONAL N. 10
ΞΕΝΩΝΑ ΙΕΘΝΗΣ
ՀԱՄԱԶԳԱՆ ՀԻՒՐԱՆՈՅ

Այս հիւրանոցն հաստատեալ է Մանուկտէ-փողոցի վարի կողմը կամուրջին մօտ, Հաճի-Կէօյք մզկիթին դէմը (Մօլա-թաղ) փողոց թիւ 10. ապահով մաքուր ու օգուտէն է, և գիններն չափաւոր. ընտանիք ալ կրնան հանգիստ ընել. ունի ճաշարան եւ սրճարան մը. ամեն աղջի լրագրերով, զարդարեալ. Պօլսոյ մէջ տեսչի հիւրանոցի մը նմանը չկայ, վերջապէս ըստ ամենայնի դո՛ւ կըլլան յաճախորդը:

Ապտ - իւլ - ձեւիւ

ԿԼՈՒԱՌ

(ՆԱԽԿԻՆ ՔՕՆԹԻ ԵՒ ՇԱՀԻՆԻ)
ՄԵԾ ԴՈՐԾԱՐԱՆ ԾԻՍԽՈՏԻ
ԵՒ ՍԻԿԱՐԻ

109. ԿԱԼԱՌԱ ՍԱՆՏՔՏՐԱՐ ՓՈՂՈՑ .109

Սոյն գործարանին մէջ մեծ խնամով կը պատրաստուին Եկեղեցի ընտիր բերքերէն աւանդուն տեսակ ագիւր ծխախոտ եւ հոտաւէտ սիկար, որուն ստուգութեան կրնան փորձով վերայիլ ամեն հաշակի տէր ծխողներ եւ հաստատել թէ մեր հոշակաւոր գործարանն իրաւամբ արժանացեալ է իւր նոր անուանակոչութեան այն է «Կլուա», վասն զի իւր նշանակեաց մէջ միջամալ յաղթանակած եւ «Կառք» ստացած է:

Թէ գաւառներէն եւ թէ օտար երկիրներէն սրբուած հրամաններն ինչ քանակութեամբ որ ըլլայ, փութանակի եւ ճշդիւ կը գործադրուին:

Գիններն խիստ չափաւոր են:

Մասնաւորապէս Եւրոպա գրկուելիք ապրանք աղատ են Պանտրօլի տուրքէն ըստ մաքսային օրինաց:

Մեծ վաճառատուն ի Կալաթա, Սանտք. ճըլար փողոց թիւ 109:

Մասնաճիւղ Պօլսոյ Պալադ-բազար թիւ 165, ՏԵՄԻՐ-ՔԱՐՈՒԼԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ Յ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ

Պօլսոյ Մուսալլայի ճատտէն 15 թիւ տունը ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը երեքէն մինչեւ ութը պատրաստ գտնուելով ձրի պիտի նայի առ ինքն զիմադ հիւանդներն:

Յուսով ենք որ դո՛ւ պիտի ըլլան զիմադներն, մանաւանդ երկար ժամանակէ հետէ խոյլի (սըրաճա), դաղդիական օխտի, թոքախտի, յոգացաւորութեան եւ այլ հիւանդութեանց ենթակայ ու դարմանաւորութեան կարօտ եղող անձինք:

Ա. Զ. Դ. ԱՃԱՌ. ՍԻՆԻՔԼԵՌ.

Նորահնար աճառ մը, որ բնաւ չը փռտեցներ լաթերը, պաշ ջրով ձեռն նման կը ճերմակցնէ զանոնք եւ լուացորարին աշխատութիւնը կէս առ կէս կը պակսեցնէ, Գիւտաւոր միջերանոցն է թէ Պօլսոյ և թէ Բուրսայի համար Սուրէնեան հայկական վաճառատունը Կ. Պօլսոյ Ա. Լաճա-Համամ Բէթեհեճիլէր պաշը թիւ 14 մեծ վաճառատունը:

Գործածելու եղանակը նշանակուած է տպեալ յայտարարութեան մը մէջ, որմէ գործածողաց և վաճառողաց կը տրուի:

Ա. Ս. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ.
ԵՈՐ ՎԱՃԱՌԱՍՈՒՆ ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ ԵՒ ԵՒՐՈ-ՊԱՅԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄԹԵԼԵԱՅ

Կ. Պօլսոյ, Ալաճա-Համամ Բէթեհեճիլէր պաշը թիւ 14 մեծ վաճառատունն:

Այս նոր վաճառատան մէջ կը գտնուին նպարեղինաց ամենէն ընտիր տեսակներն, Սիպիրիոյ առաջին կարգի կաւաք իւղ, խահուէ, շաքար, պանիր, ձէթ, բէթրօլի կաղ, բրինձ, լուբիա, սպարմաշէթ մոմ, օսլայ, աճառ, ձիթապտուղ, մաքառնա, բաթաթէս, Եւրոպայէն յատկապէս բերել տրուած զանազան աղած ձկներ, Մալալայի, Պօր. տոյի և Շամբանիոյ գինիներ, քօնեաք և այլն և այլն:

Գներու չափաւորութեան և կշռոց ճշդութեան մասին պատուարժան յաճախորդը ըստ ամենայնի դո՛ւ պիտի լինին, վստահ եմք որ աղիւ աղջայինք այս:

ՄԻՅԹԱՀ-ԻՒԼ-ՄԷՃԵԼԼԻ

ՄէՃԵԼԼԻ անուանեալ կայսերական հիմնական օրինադրքն որոյ գիտութիւնը ամեն աստիճանի մարդոց եւ մանաւանդ իրաւագիտութեան պարագրոններու եւ փաստաբաններու կարի յոյժ օգտակար է, եւ կրօնական (շէրի) եւ քաղաքական (նիզամ) դատարանաց մէջ յաճախ կը գործադրուի, Ամասիոյ նախնական դատարանին նախորդ Զապթ քեաթի պի Սարգիս Էֆէնտի Օրպէլեան ուղղելով դիւրագործածելի ընել, այլուրէնի կարգաւ իւրեւ բառարան մը յօրինած է, որով ուղղուն դիւրաւ պիտի կրնայ գտնել իրեն դատին պէտք եղած յօդուածն, նայելով յօդուածին բառերէն մին: Այս կարեւոր աշխատութեան որ ընդ աւանդ 45-50 տարէ պիտի բաղկանայ, 25 տարը արդէն աւարտած եւ թղթակազմ պատրաստուած ըլլալով բոլոր գրաւաճառաց քով կը վաճառուի ի դին 25 զրշ: Իսկ բաժանորդ եղողները միայն 30 զրշ. պիտի վճարեն ամբողջ գործին համար:

Ի Պօլսոյ բաժանորդ ըլլալ ուղղուն կը հրաւիրուի առ գրաւաճառ Կարապետ աղա Պապը Ալի ճատտէ, թիւ 38. Իսկ ի գաւառս բաժանորդ ըլլալ ուղղը դարձեալ ի Պօլսոյ Օդճըլար պաշի գրաւաճառնէ միւտիլի Սարաֆիմ Էֆէնտի, թղթատարութեան ծախքը վճարելու պայմանաւ:

Պ. Ս. Կ. Ե. Ր.
Տ. Տ. ԵՍՍՅԻ Մ. ՊԱՏՐԻԱՐԻ
ԵՐՈՒՍՍԱԶԻՄԱՅ

Սոյն պատկերը խիստ գեղեցիկ վիմագրութեամբ ի յոյս ընծայուած լինելով, կը վաճառուի Վ. Յ. Մարգարեանի գրաւաճառանոցը և բոլոր լրագրաւաճառաց քով: Գինը խիստ աժան և դիւրամատչելի է: Գին 3 զրուշ:

ԱԶԴ. ՍԱՀՄԱՆԱՐՈՒԹԻԻՆ ՀԱՅՈՑ
ԳԻՆ 5 ՂՐՇ.

Կեղրոնատեղին է Մէրճան չարչը Ն. 33 Յովհան Աճեանի գրաւաճառը և կը գտնուի բոլոր Հայ գրաւաճառաց քով:

պիտի հայկական վաճառատուն մը պիտի քաջալերեն, չգիմելով օտարին. որով իրենց գործնական աղջապիւրութեան օրինակն ընծայած պիտի լինին:

Մայրաքաղաքին թաղերէն, արուարձաններէն առ մեզ ուղղեալ յանձնարարութիւնը փութով և սովորական ճշդութեամբ կը կատարուին:

ՂԱԼԱՅԻՈՑ ՊՕՐՍՍ.	
Օսմ. Գօնա. Գոց. Երէկ իրիկուն	13-19
» » Բաց. այս առաւօտ	-
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂՈՑ	
Սօսիթէ Ժէնէրալ Անգլ. Լիւր.	5-15
» Օթօման » »	4-
Կ. Պօլսոյ Պանքան » »	9-15
Բրէտի Ժէնէրալ » »	6-50
» 1865 (Գրաթոն) » »	75-
» 1869 (Բինար) » »	66-50
» 1872 (Պօն Թիւթըր) » »	25-25
» 1873 (Բինար) » »	59-
Թրամիլայ Օսմ. Լիւր.	3-40
Թղթադրամ » »	1040
Բուսիլի երկաթուղի Քրանք » »	54-50
Լաւրիում » »	173-
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	
(Օսմ. ոսկին 100 դոնրուշին)	
Անգլիկան. ոսկի	110-12
Գաղղիական »	88-39
Բօլ »	90-42
Գրիմից »	51-10
Գարպոն թուղթ	8-95
Գարպոն արծա.	90-20
Մէճիլիէ	108- 3
Վեցնոց.	127-
Հինգնոց.	212-
Մէթալք.	207-

ՏԵՐ-ԽՄԵԱԳԻՐ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Իրաւ փաշա խան քիւ 14